

Jaarverslag 2016

Van de fractievoorzitter Wiebo de Vries

'Het jaar 2016 ligt weer achter ons. Met dit jaarverslag kijken we terug op wat het jaar ons heeft gebracht. Een jaar waarin het politiek gezien een beetje zoeken was naar de rol in de oppositie. De coalitiepartijen in de staten houden de rijen gesloten, waardoor het lastig was om zaken voor elkaar te krijgen. Op een aantal gebieden zijn we er toch in geslaagd. Enerzijds door een ander geluid te laten horen, anderzijds door constructief mee te werken met voorstellen van het college. Kritisch waar het moet, meedenkend waar het kan.

In de provinciale politiek is het vaak zoeken naar mogelijkheden om je christelijke geluid te laten horen. Daar waar we konden, hebben we dat gedaan en zo nu en dan succes geboekt met kritische vragen en moties. We zijn God dankbaar dat we dit werk, als arbeiders in Zijn wijngaard, hebben kunnen doen. En we gaan natuurlijk door in afhankelijkheid van de

onmisbare zegen van God. Afgelopen jaar is de nieuwe Commissaris van de Koning benoemd. Arno Brok is geen onbekende in Fryslân en we wensen hem Gods zegen toe in het uitvoeren van zijn belangrijke taak. Ons team is uitgebreid. Op 29 juni is Reitze Douma uit Drachten als eerste opvolger beëdigd door de Commissaris van de Koning. Reitze zal zich inzetten op de portefeuilles landbouw, duurzaamheid en economie. Vanaf deze plek wens ik Reitze Gods zegen toe op zijn werk. Het volledige team, fractieleiden en fractie ondersteuning, heeft het afgelopen jaar weer veel werk verzet.

De aanvang van het nieuwe politieke seizoen begint dit jaar op Schiermonnikoog. Op uitnodiging van onze burgemeester op dit mooie eiland, Dick Stellingwerf bezoeken we een aantal boeren. Zij willen van start gaan met bio-diverse landbouw. Een

nieuw en innovatief project moet ervoor zorgen dat de boeren zelfvoorzienend kunnen zijn. Ook zijn we te gast bij de Cisterciënzer monniken. Een bijzonder bezoek aan bijzondere mensen.

Dit jaar heeft de fractie zich ingezet op een aantal belangrijke thema's. Zo hebben we aandacht voor de cultuur van Fryslân en bezoeken we de schatkamer Tresoar, waar veel cultuur verzameld is. Ook de gaswinning heeft onze nodige aandacht. Tevens speelt nog steeds het snelle internet een belangrijke rol. Van hoop naar vrees in dit dossier, dat ook in 2017 de nodige aandacht vraagt. Zo maar een paar onderwerpen. Veel meer kunt u lezen in het vervolg van dit jaarverslag. Ik wens u weer veel leesplezier!'

Wiebo de Vries
Fractievoorzitter
Statenfractie ChristenUnie Fryslân

Langzaam aan op De Skieding

Al jaren wordt gesproken over aanpassing van de N358, de verbindingsweg tussen Buitenpost en de A7. De gemeenten in het gebied willen dat de weg zodanig wordt aangepast dat de afstand in kortere tijd kan worden afgelegd. Als er sprake is van afwaardering tot een 60 km variant door de Provincie, staat de streek op zijn achterste benen. De ChristenUnie vraagt om opheldering aan Gedeputeerde Staten.

Uit de antwoorden blijkt dat de soep niet zo heet gegeten wordt. In de Milieu Effect Rapportage is de 60 km variant meegenomen als een van de negen te onderzoeken opties.

De ChristenUnie legt ook een bezoek af aan aanwonenden van de weg. Uit de gesprekken blijkt dat er sprake is van flinke geluidshinder door het verkeer. Dat raast op zeer korte afstand voorbij. 'Een van de bewoners vertelt dat ze standaard in de achterkamer zit vanwege het geluidniveau. De weg is in een tijd aangelegd dat de verkeersintensiteit nog veel lager was,' zegt Ynze de Boer.

In 2017 nemen de Staten van Fryslân een besluit over de aanpak van de Skieding. Wordt het een nieuw tracé of komen er aanpassingen op de bestaande weg? Een 60 km variant acht de ChristenUnie niet waarschijnlijk. 'Ondernemers, gemeenten en bewoners hebben daartegen geageerd. Dan kun je dat niet doorzetten.' Wat het wel wordt, is nog niet bekend. 'We zullen er zeker nog met de streek over gaan praten,' belooft De Boer.

Vertraging op het spoor

Er dreigt een kink in de kabel voor de extra trein tussen Groningen en Leeuwarden. Op het Station Leeuwarden moeten aanpassingen worden gemaakt om ruimte aan de trein te bieden. Daarvoor steekt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een stokje door de sloop van een overkapping niet goed te keuren. De datum van 2019 voor de extra trein komt in gevaar. Ynze de Boer noemt uitstel onaanvaardbaar. 'De treinen op dit traject zitten overvol. Het is een heel aantrekkelijke lijn die het qua snelheid wint van de auto. Alle reden om er haast mee te maken.'

De ChristenUnie betreurt het dat de elektrificatie van het spoor in Fryslân niet voortvarend van start gaat. Volgens de provincie zou elektrificatie van het spoor 600 miljoen moeten kosten. De werkgroep Spoor in Fryslân zegt dat de elektrificatie voor 150 miljoen te realiseren is. Alle reden dus om goed onderzoek naar de kosten te doen.

Elektrificatie van het spoor heeft de voorkeur van de ChristenUnie omdat het duurzaam, schoon en

toekomstbestendig is. 'We kunnen daar nu voor kiezen als er nieuwe langjarige afspraken met vervoersbedrijven worden gemaakt. Kiezen we nu niet voor elektrificatie dan rijden er tot 2038 dieseltreinen over het spoor in Fryslân,' aldus De Boer. Een brede motie om onderzoek te doen naar de kosten en mogelijkheden van een duurzaam en schoon spoor, wordt in oktober aangenomen in de Staten van Fryslân.

Waterstof

Een provincie die in 2050 duurzaam wil zijn, denkt ook na over schone mobiliteit. Waterstof biedt kansen, maar de minister slaat Fryslân over bij de verdeling van waterstoftankstations in Nederland. Friezen die overwegen op waterstof te rijden moeten naar Groningen, Overijssel of Drenthe om hun tank te vullen. De ChristenUnie vindt dat vreemd en trekt aan de bel bij Gedeputeerde Staten. 'Maak u sterk voor in ieder geval één

waterstoftankstation op Friese bodem,' zegt Richard Klerks. 'Deze coalitie heeft een duurzaamheidsmissie tot 2025 op de agenda staan. Dat schept verplichtingen.'

De gedeputeerde reageert nogal laconiek. 'Wij zetten vooral in op groengas-tankstations in Fryslân,' zegt hij. Wel gaat de provincie Fryslân onderzoeken welke mogelijkheden waterstof biedt, bijvoorbeeld bij de verduurzaming van het spoor.

Geld voor Fryslân Under Wetter

Het Fries Natuurmuseum in Leeuwarden heeft plannen voor een nieuwe bijzondere belevingstentoonstelling in 2018: Fryslân ûnder wetter die voert door zoet- en zoutwaterlandschap. De expositie is gepland in het souterrain van het Natuurmuseum. Tot voor kort deed deze dienst als depot van het museum, maar op verzoek van de Provincie Fryslân zijn alle niet-geëxposeerde stukken overgebracht naar het nieuwe Friese collectiecentrum.

In de begroting voor de bijzondere belevingstentoonstelling zit nog een gat van € 350.000. De ChristenUnie wil dat de Staten dat bedrag beschikbaar stellen. Alle partijen zijn het daar mee eens, met uitzondering van de PVV. Het Natuurmuseum betaalt het leeuwendeel uit eigen middelen en heeft daarnaast met succes fondsen aangeschreven. Die fondsen vragen om cofinanciering door de provincie. Zonder provinciaal geld komt er ook geen geld van de fondsen. 'Het zou enorm jammer zijn als dit niet door zou gaan omdat de Provincie geen verantwoordelijkheid wil nemen,' zegt Ynze de Boer. 'We zijn heel blij met dit mooie resultaat.'

Hepke Deelstra

Het tweede jaar is voor mij inmiddels alweer voorbij. 2016 was voor mij een bewogen jaar, want we startten met nieuwe projecten en Wiebo volgde Anja op als fractievoorzitter. Ik ben er zodoende ook achter gekomen dat niets zo veranderlijk is als de politiek. Een wissel van de wacht betekent opnieuw aftasten met elkaar naar elkaars taken en verantwoordelijkheden. Ik beschouw het als een zegen van God dat alles in goede harmonie is verlopen.

Vorig jaar schreef ik wat mijn werkzaamheden zijn als fractiemedewerker. Naast de gebruikelijke taken, zoals het schrijven van amendementen, moties, schriftelijke vragen en nieuwsberichten, krijg ik vanuit de fractie de vrijheid om met eigen ideeën en initiatieven te komen. Op die manier is er een nieuwe taak bijgekomen, namelijk het organiseren van ondernemersontbijten. Ik heb het afgelopen jaar drie informatieve ontbijten mogen organiseren, die gelukkig ook goed zijn bezocht. Ons doel is in contact komen met christelijke ondernemers om zo helder te krijgen wat er speelt en wat er op politiek gebied verbeterd kan worden.

We ontbijten daarom op een bedrijfslocatie van één van de ondernemers, waardoor we gelijk een indruk krijgen van de onderneming. Na een introductie over het bedrijf bespreken we een politiek relevant thema. De eerste keer sprak de voorzitter van ChristenUnie, Piet Adema, over de politieke plannen van de ChristenUnie voor het bedrijfsleven. De tweede keer was Eise van der Sluis aan de beurt. Hij is directeur van de SNN en sprak over de werkzaamheden van de SNN. De derde keer hebben we niet iemand uitgenodigd, maar hadden we een open discussie over digitale infrastructuur. Wat vinden de ondernemers van de kwaliteit hiervan en wat zijn hun eigen ervaringen met bijvoorbeeld de internetverbindingen?

De waardevolle informatie die wij hierbij opdoen, willen we gebruiken in onze politieke werk. We zullen het aankomende jaar daarom doorgaan met dit concept.

Schoon openbaar vervoer

Waterstof en elektriciteit zijn op termijn de meest duurzame brandstoffen voor het openbaar vervoer. Het verbaast de ChristenUnie dat de Provincie niet meer aandringt op gebruik van deze schone brandstof maar kiest voor biogas naast elektriciteit. Volgens de fractie is het de hoogste tijd de bakens te verzetten, omdat eind 2016 het openbaar vervoer op de Waddeneilanden en in Zuidoost Fryslân opnieuw wordt aanbesteed. In Brabant en Limburg hebben de provinciale besturen al een keuze gemaakt voor de meest schone bussen. De CU pleit ervoor dat Fryslân deze provincies in hun keuzes volgt. 'We hebben de ambitie om in 2050 fossielvrij te zijn. Bussen laten rijden op fossielvrije brandstof past daar heel goed bij,' zegt Ynze de Boer.

In antwoord op de vragen zeggen GS dat in 2020 het openbaar vervoer in heel Fryslân opnieuw wordt aanbesteed. Daarbij wordt gedacht aan 'een ambitieus groeipad richting minder emissie.' De ChristenUnie zal in dat traject blijven aandringen op gebruik van de meest schone brandstof.

Trage besluitvorming over snel internet

Ergens rond 2007 spraken de Staten van Fryslân voor het eerst over de aanleg van snel internet in de hele provincie, inclusief de onrendabele, witte gebieden. Fryslân wil de eerste provincie van Nederland zijn die een dekkend netwerk hiervoor zou realiseren. Sindsdien zijn diverse voorstellen gepasseerd en is er veel gepraat. Maar in 2016 ligt nog steeds geen meter glasvezel met provinciaal geld in de grond. De realisatie blijkt uiterst complex. De aanvankelijke voorsprong van Fryslân op andere provincies loopt door alle gedoe uit op een achterstand.

Zeker voor het bedrijfsleven en de Friese boeren in het buitengebied is de trage internetverbinding een probleem. 'Die moeten grote bestanden uploaden en downloaden. Dat gaat niet met een adsl-verbinding,' zegt Wiebo de Vries. Meermalen dringt de fractie aan op snelheid en het wegnemen van belemmeringen. Eind 2016 raakt de aanleg van glasvezel in een stroomversnelling. Maar dan blijkt de voorgenoemde verregaande samenwerking met Kabel Noord op problemen van staatssteun te stuiten. GS besluiten daarna tot het instellen van een achtergestelde lening zonder

opdracht. In 2017 moet dit eindelijk leiden tot de uitrol van glasvezel. 'We zijn inmiddels op het punt gekozen dat we het vertrouwen enigszins kwijt zijn,' zegt Wiebo de Vries. 'We houden heel nadrukkelijk de vinger aan de pols.'

Legacy KH2018

Fryslân bruist van de culturele activiteiten in 2018, als Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa is. Maar ook daarna moet er op cultureel gebied nog wat te beleven zijn. Fryslân noemt dat 'de legacy'. De ChristenUnie maakt zich bezorgd daarover. Ook ziet de fractie dat een aantal kansrijke projecten het niet halen vanwege onvoldoende financiering. 'Het moet niet zo zijn dat we straks in de roes van alle eenjarige evenementen de basisstructuur van de culturele voorzieningen uit het oog hebben verloren,' waarschuwt Ynze de Boer de Staten. 'We moeten budget daarvoor veilig stellen.'

De zorg over de 'legacy' wordt gedeeld door een groot deel van de Staten. De gedeputeerde benadrukt dat ook het college die zorg heeft en belooft extra informatie te geven aan de Staten bij de behandeling van de nota Cultuur, Taal en Sport.

**Sipkje
Messink-Breen**

Het leven van een fractie secretaresse is nooit saai. De werktijden gevarieerd. De te werken uren en dagen zijn geen week gelijk. Waar vul ik dan zoal mijn tijd mee?

Allereerst met 'voelsprietend' aftasten van de fractie behoeften, rekening houdend met de diverse persoonlijkheden. Daarna in het hieraan actief en pro actief vorm geven op korte en lange termijn. En ja, politiek zou geen politiek zijn, als er niet regelmatig aanpassingen nodig zijn. Het vergaderrooster heeft maandelijks een update nodig om maar iets te noemen. De mailbox vraagt een secure benadering, anders raken zaken zoek en appen is intussen een geliefde bezigheid.

Op de fractievergaderingen worden o.a. de onderwerpen behandeld die aan de orde komen in de Steatemark (gesprek tussen Statenleden en burgers) en Provinciale Staten. Motie of amendement? Vragen mondeling of schriftelijk, al dan niet met persbericht? Die vergaderingen mag ik verslaan. Een kleine fractie heeft minder spreektijd dan een grote(re) en het is dan de kunst om zoveel mogelijk te zeggen in zo weinig mogelijk woorden. Werkbezoeken afspreken of organiseren.

Helemaal leuk als er een bezoek wordt gebracht aan Schiermonnikoog met een heuse overnachting erbij. De eerste keer in de bijna tien jaar dat ik hier werk. Er wonen en werken sinds eind 2015 weer echte schiere (grijze) monniken op Schier en uiteraard staat een gesprek met hen op het programma. De financiën moeten op orde zijn en natuurlijk niet alleen voor de accountant. Het is handig als de memo's en bijdragen terug te vinden zijn. Archiveren, heel belangrijk. Dit is zomaar een greep uit een werkweek. Nuttig werk in een historische omgeving. Wat wil ik nog meer? Ik ben de Here dankbaar voor de gaven die Hij geeft en in vertrouwen op Hem, werk ik rustig verder.

Circulaire economie

Fryslân noemt de circulaire economie een belangrijke banenmotor. De provincie krijgt hierin steun van ZHK prins Carlos die de provincie in mei tijdens de Rede van Fryslân een dikke pluim uitdeelt. Maar in de Kadernota – een belangrijk document waarin de wensen en plannen van de Staten staan voor het komende jaar – komt circulaire economie niet voor. 'Dat is raar,' zegt Wiebo de Vries in zijn bijdrage. De ChristenUnie geeft daarom een aantal handvatten mee om de Kadernota van meer ambitie te voorzien.

In een circulaire economie staat hergebruik van grondstoffen bovenaan. Afval wordt gereduceerd tot een minimum. Volgens De Vries kan de provincie ondernemers aansporen en verleiden tot een circulaire bedrijfsvoering. Daarvoor wil de ChristenUnie een fonds instellen.

Steun biologische boer

De ChristenUnie wil dat Fryslân biologische boeren voorrang geeft bij het pachten van landbouwgrond van de provincie. De Provincie Noord-Holland doet dat al met succes. Biologische boeren krijgen zo een steuntje in de rug. Maar het Fries college ziet apen en beren en wil beslist geen voorkeursbehandeling geven aan biologische boeren. In hoeveel woorden Wiebo de Vries ook uitlegt dat het niet gaat om extra regels; de Staten willen er niet aan.

De gronden, die de ChristenUnie graag door biologische boeren gepacht ziet, zijn veelal ruilgronden die de provincie in bezit heeft voor natuur, infrastructuur of andere projecten. 'Wij denken dat het goed is als het aantal biologische boeren in Fryslân uitbreidt. Een deel van de Friese boeren overweegt die overstap, maar is huiverig omdat het zeker drie jaar duurt voordat het bedrijf weer rendabel is. Dat komt omdat een boer die de overstap maakt eerst drie jaar biologisch moet boeren, zonder dat de geleverde producten als biologisch mogen worden verkocht. De provincie heeft weinig mogelijkheden om biologische boeren te helpen. Dit

zou er een kunnen zijn. Jammer dat de coalitiepartijen in de Staten zich hier niet voor willen inzetten.'

Wiebo de Vries

Het eerste volledige jaar als fractievoorzitter is achter de rug. Een bewogen jaar, waarin we als fractie weer even op elkaar ingespeeld moesten raken. Samen met de fractiegenoten en fractie ondersteuners hebben we veel kunnen doen. Ik ben dan ook trots op het team wat er nu staat.

Mijn persoonlijke hoogtepunt in het afgelopen jaar was de procedure om te komen tot een nieuwe Commissaris van de Koning. Een bijzonder en zeer leerzaam proces. Een bewogen en drukke periode ook.

In 2016 zijn we van start gegaan met het ondernemersontbijt. Een mooie gelegenheid om ondernemers te spreken over onderwerpen die actueel zijn in Fryslân. Op 4 juli traptten we af bij Miedema hout in Leeuwarden. Daarna volgden nog twee ontbijtsessies bij Hooghiemstra uit Hurdegaryp en bij Bouwbedrijf Lont in Sint Annaparochie. Onderwerpen als de positie van de maakindustrie, de mogelijkheden van subsidies en breedband internet passeerden de revue. In 2017 gaan we met dit initiatief door. Ik ben dankbaar dat we op deze ontspannen manier met ondernemers in contact kunnen komen om hun achtergronden en motivatie te leren kennen.

De circulaire economie is een belangrijk onderwerp in de provincie. In mei sprak Prins Carlos de Bourbon de Parme de Rede van Fryslân uit met dit onderwerp als thema. 'Fryslân loopt voorop als het gaat om de circulaire economie,' is een uitspraak van de Prins. Tijdens de begrotingsvergadering in november diende ik een motie in om met een ambitienota te komen. Het is immers van belang om een visie te ontwikkelen rondom dit onderwerp. Het is belangrijk om Gods schepping met eerbied te behandelen. Een systeem van een gesloten kringloop, zonder gebruik van fossiele brandstoffen, past daar prima in. Voor 2017 zie ik weer uit naar een bijzonder jaar. Samen met het team en met de onmisbare zegen van God heb ik daar alle vertrouwen in.

Stilstaande windmolens

Wie door het Friese land rijdt, ziet steeds vaker stilstaande windmolens bij boerderijen. Ze zijn toe aan een opknapbeurt, renovatie of vervanging, maar dat is niet rendabel. Dat komt omdat landelijk meer subsidie wordt gegeven aan molens die groot zijn en veel energie opwekken. De provincie Fryslân staat echter alleen vervanging toe door kleine molens met in verhouding weinig vermogen. Gevolg: windboeren laten molens stilstaan.

De ChristenUnie maakt zich zorgen over deze ontwikkeling. 'De provincie heeft de verplichting in 2020 530,5 MW aan opgesteld vermogen voor windenergie op land te hebben gerealiseerd. Het grootste deel ervan komt volgens plan in het IJsselmeer. Maar de bestaande molens vormen ook een substantieel deel ervan. Als vervolgens de een na de andere molen uitvalt en niet wordt vervangen, hebben we een flink probleem waar we nu iets mee moeten doen,' houdt Richard Klerks de gedeputeerde voor.

Die ziet in aanvang geen probleem. Als in december een landelijk rapport concludeert dat Fryslân bij lange na niet de doelen haalt, worden de Staten langzaam wakker. Gedeputeerde Staten beloven met een actueel overzicht te komen van windmolens op land die in bedrijf zijn. In de Staten neigen steeds meer partijen naar ruimere mogelijkheden voor dorpsmolens om de groei van het aantal Duurzame Dorpen te stimuleren.

Als het gaat om windenergie laat de ChristenUnie een consequent en principieel geluid horen. 'Wij namen een aantal jaren geleden het initiatief tot het formuleren van de ambitie om in 2050 fossielvrij te zijn. Het coalitieakkoord doet daar nog een schepje bovenop door te streven naar een kwart van de benodigde energie in 2025 duurzaam op te wekken,' zegt Klerks. 'Bij die ferme woorden horen even ferme daden. De tijd dat dingen op zijn beloop gelaten konden worden, is al lang voorbij.'

Steun voor Fries Museum

Het Fries Museum wil meer landelijke uitstraling verwerven. Dat doet het museum door te investeren in grote exposities. De ChristenUnie vindt dat het museum daar heel goed in slaagt en is bereid tot extra subsidie als uit onderzoek blijkt dat er meer geld nodig is.

De ChristenUnie vraagt ook van het Fries Museum om zelf nog meer in actie te komen. 'Zorg voor mooie tentoonstellingen die veel bezoekers trekken. Haal geld op bij fondsen en

instellingen. Maar de Provincie heeft de taak om voor een goede basis te zorgen,' houdt Ynze de Boer de Staten voor. Voor de ChristenUnie telt zwaar mee dat Leeuwarden in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa is. 'Het Fries Museum is daar een belangrijke drager van. Die moet je dan niet op voorhand afknippen. Als het museum zich zorgen moet maken om de dagelijkse exploitatie, dan wordt het moeilijk om heel ambitieus te zijn.'

Mensenrechten

Fryslân doet zaken met de Chinese provincie Heilongjiang. Uit berichten blijkt dat de overheid daar zich niet bekommert om mensenrechten. De ChristenUnie wil van Gedeputeerde Staten weten in hoeverre dat meespeelt in de keuze om een handelsrelatie aan te gaan. 'Gaaf het alleen om geld verdienen en zakelijke belangen of brengt de Provincie ook nog een andere boodschap,' wil Ynze de Boer weten. Uit informatie die de ChristenUnie ontving, blijkt dat vooral christelijke huisgemeenten en aanhangers van Fanun Gong het zwaar te verduren hebben.

In reactie op de vragen zeggen GS zich bewust te zijn van de mensenrechtensituatie. GS zijn echter van mening dat hier primair een rol ligt voor de Rijksoverheid. Die spreekt

met de Chinese regering over mensenrechten. 'Informatie over mensenrechten hebben geen invloed gehad op de keuze van de Chinese provincie waarmee banden worden aangegaan,' aldus GS in de antwoordbrief op de vragen van de ChristenUnie. Wel verwachten GS dat goede economische gesprekken kunnen helpen bij een gesprek over bijvoorbeeld het belang van het maatschappelijk middenveld en onafhankelijke rechtspraak. 'Op deze manier kunnen mensenrechten en handel elkaar versterken, in plaats van dat het ter sprake brengen van mensenrechten een belemmering vormt in verdere onderhandelingen,' aldus GS. CdK John Jorritsma zegt verder toe de mensenrechten ter sprake te brengen bij een volgend bezoek.

Regenboogmotie

De ChristenUnie zet in september volmondig een handtekening onder de 'regenboogmotie'; een motie waarmee de Staten onderstrepen dat discriminatie in welke vorm ook verwerpelijk is. 'Iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, ongeacht ras, geloof, kleur, seksuele geaardheid of wat dan ook,' zegt Ynze de Boer. 'Het is het begin van de universele verklaring van de rechten van de mens. Voor ons als ChristenUnie steekt het nog dieper: God heeft de mensen lief, in al hun unieke veelkleurigheid. Zo lief dat Hij er alles voor over had. Wij willen Hem navolgen. Discriminatie op

welke grond past daar niet bij en dat wijzen we daarom af.' 'We leven vandaag de dag in een maatschappij waarin erg wordt gepolariseerd,' vervolgt De Boer zijn betoog. 'Op allerlei manieren staan mensen tegen elkaar op. De ene meent de ander de maat te moeten nemen en dat is iets wat wij als CU niet willen. Wij onderschrijven voor honderd procent onze grondwet waarin staat dat iedereen onder dezelfde omstandigheden op dezelfde wijze wordt behandeld. En dat alle mensen uniek zijn en hun eigen manier van leven mogen kiezen.'

Reitze Douma

Sinds juni ben ik beëdigd commissielid en eerste opvolger binnen de fractie in de Provinciale Staten. Het eigenlijke werk begon pas in september. Bijzonder, een klus beginnen met 8 weken vakantie, ofwel reces. Het heeft even geduurd voordat ik mijn rol had gevonden. De hoofd dossiers waarmee ik me bezighoud zijn economie en landbouw.

Mijn persoonlijke acties in de komende twee jaren zullen zijn:

- 1. Het opkomen voor innovatieve ideeën op het gebied van landbouw in de Waddenzee en in de Noordzee door middel van financiële facilitering van bedrijven die daar willen investeren. Landbouw in zee? Ja! We noemen dat zeeboerderijen.*
- 2. Als agrocultuur provincie bij uitstek in Nederland kunnen wij een voortrekkersrol vervullen op het produceren van voedingsstoffen uit zeewier. Ook uit datzelfde wier grondstoffen voor bijvoorbeeld de medicijnindustrie en alternatieve bouwstenen voor kunststoffen.*
- 3. Een probleem in de landbouw is de verzilting van de grond langs de kust. Er zijn bedrijven die proeven nemen met de verbouw van bijvoorbeeld aardappelen en tomaten op die grond. Het blijkt dan dat geen zout meer hoeft worden toegevoegd bij het koken van aardappelen. Wat zou dat een geweldig exportproduct zijn; immers veel, vaak zeer dichtbevolkte, gebieden in de wereld hebben uitsluitend zeer zilte gronden, waarop nu bijna niets verbouwd kan worden. Deze, meestal arme, landen zijn zeer afhankelijk van dure import. Ook hierin moet de provincie financieel steunen. Dat mag dan best met een terugverdienmodel voor de provincie.*

Binnen de economische portefeuille staat de circulaire economie (dat verder gaat dan maatschappelijk verantwoord ondernemen – MVO) en het sociaal ondernemen erg in de belangstelling. Wiebo de Vries is daarin binnen de Staten een voortrekker. Ik zal hem daarbij ondersteunen.

Dit zijn 'maar' drie aandachtspunten. Echter heel belangrijk voor de ChristenUnie: rentmeester van de schepping zijn is onze opdracht. Gelukkig zijn wij in de fractie met zeven gedreven mensen bezig ons 'cultuurmandaat' zo goed mogelijk handen en voeten te geven, ook op andere dan de hierboven genoemde terreinen. Bid voor ons!

Krimp en leefbaarheid

Het aantal inwoners van Noordoost Fryslân neemt de komende jaren flink af. Met alle gevolgen van dien voor voorzieningen en leefbaarheid. De Provincie Fryslân komt daarom met een beleidsbrief Krimp en Leefbaarheid, maar die is zo vaag dat de ChristenUnie er niet mee uit de voeten kan. 'Wat gaan we nu precies doen en wanneer vinden we dat de maatregelen die we nemen ook succes hebben,' vraagt Wiebo de Vries aan het college. Een bevredigend antwoord blijft uit, zodat de fractie uiteindelijk tegen het voorstel stemt. De Vries ziet zich in zijn kritiek gesteund door de Noordelijke Rekenkamer die in een rapport van 2015 constateert dat Friesland wel een tandje bij mag zetten als het gaat om kennis delen en het succesvol uitvoeren van beleid. 'We zien niet dat de aanbevelingen van de NRK zijn doorgevoerd', zegt De Vries. Hij dringt aan op een uitvoeringsnotitie van GS waarin duidelijk wordt gemaakt wat er precies staat te gebeuren. Na aanvankelijke steun van de coalitiepartijen hiervoor, maken

SP, CDA, VD en FNP een draai en trekken de steun in. Tot woede van de voltallige oppositie. 'Puur coalitiepolitiek,' oordeelt De Vries.

Richard Klerks

Binnen de programma's waarvoor ik woordvoerder ben als ChristenUnie Statenlid is een aantal thema's de revue gepasseerd. Zo is de nieuwe Natuur Wet behandeld die op 1 januari 2017 is ingegaan en is de provincie druk bezig met de nieuwe Omgevingsvisie. Voor de ChristenUnie is het van belang dat de loketten voor de burger laagdrempelig zijn en de gemeenten goed voorbereid zijn op deze verandering.

Ook de voorbereiding op de nieuw te realiseren windmolenparken in het IJsselmeer en bij Hiddum-Houw staan volop in de steigers. Voor ons blijft het punt of wij hiermee voldoende energie kunnen opwekken om aan de eis van Den Haag te voldoen. Wij zetten ook in op het vervangen van bestaande windmolens op land welke met kleine aanpassingen een veel hoger rendement kunnen behalen. Mijn speerpunt is duurzaamheid. Bij alle agendapunten en dossiers kijk ik of er duurzaamheidsmaatregelen genomen zijn of genomen kunnen worden. De ChristenUnie zet vol in op een duurzame toekomst van Friesland. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. Met onze innovatieve bedrijven en hoogwaardige kennis in Friesland hebben we een uitstekende uitgangspositie om duurzame koploper te worden in Nederland. Materialen die de schepping ons geeft willen wij niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in Friesland. Duurzame sociale gerechtigheid waarbij wij ons ten diepste beseffen dat wij deze aarde in bruikleen hebben van onze kinderen.

Ook heb ik afgelopen jaar tieners begeleid bij het Fries Jeugd parlement en het Nationale Jeugd Debat. Een mooie manier om jongeren kennis te laten maken met politiek.

Waarde is meer dan geld

In 2016 draagt de provincie definitief de financiering van maatschappelijke organisaties over aan gemeenten. Het is het resultaat van een langdurig proces waarbij de provincie stapsgewijs de verantwoordelijkheid bij de gemeenten neerlegt. In een ingezonden stuk in de regionale kranten wijst Ynze de Boer op de waarde van vrijwilligerswerk. 'Waarden laten zich ook en vooral uitdrukken in de manier waarop we met elkaar omgaan in de samenleving en hoe we de mensen ondersteunen die het alleen niet redden,' schrijft hij.

Veel ondersteuning van mensen gebeurt door vrijwilligers, stelt De Boer in zijn bijdrage in de Staten. Hij pleit ervoor als provincie op afstand betrokken te blijven bij maatschappelijke organisaties. 'Er wordt met geen woord gerept over wat er moet gebeuren als na drie jaar zou blijken dat organisaties onvoldoende middelen beschikbaar houden om hun bedrijfsvoering te bekostigen,' constateert hij. 'De ChristenUnie vindt dat er een deur open moet blijven, voor

het geval waardevolle organisaties het loodje dreigen te leggen. Hier ligt een belangrijke taak voor de provincie, die dit als autonoom beleid op zich zou kunnen nemen, als dat nodig blijkt,' aldus De Boer.

Duurzaam en leesbaar

Het Jaarverslag heeft deze keer een andere uitstraling dan voorgaande jaren. We hebben gekozen voor een versie op duurzaam papier. Dus wat minder glossy. Ook hebben we op aanwijzing van u een aantal stukjes niet meer op een blauwe ondergrond afgedrukt. We hopen dat het de leesbaarheid verbetert.

We kregen het verzoek per huisadres één exemplaar te bezorgen, ook als meerdere huisgenoten lid zijn van de ChristenUnie. Dat lukt niet. Tip: geef het dubbele jaarverslag weg aan iemand die wel CU stemt maar nog geen lid is.

Pleidooi voor 'It ferhaal fan Fryslân'

Fryslân heeft een rijke geschiedenis, maar het ontbreekt aan een populair boek die deze geschiedenis verhaalt. Er is een Fryske Ensyklopedy, maar dat is geen leesvoer voor iedereen. Tijdens de behandeling van de beleidsnota voor cultuur, taal, onderwijs en sport pleit Ynze de Boer voor een boek in drie talen die de roemruchte geschiedenis van Fryslân op een rij zet. 'Der is fan ús provinsje eins net in boek dat it hiele ferhaal fan Fryslân fertelt. Der binne wol hjir en dêr losse brokjes,

mar der is nea wat útjûn wêr't yn in trochgeande line de hiele skiednis fan Fryslân beskreaun stiet. Wat soe it moai wêze as we yn 2018 de beskikking ha soene oer in hânsum trijetalich boek,' zegt hij.

De Boer ziet een belangrijke rol voor de Fryske kennisinstituten weggelegd bij de realisatie van het boek. 'De Fryske Akademy kin dêr fêst wat moais fan meitsje. Hoe en wat soe fierder útwurke wurde kinne.'

Asbestregeling

Boeren in Fryslân kunnen voor de sanering van hun asbestdaken gebruik maken van de regeling asbest eraf, zonnepanelen erop. Een mooie regeling waarmee boeren een flinke subsidie krijgen van zowel de provincie als het Rijk. Maar de investering is fors en veel boeren hikken er tegenaan. Zeker in de periode dat de marges op de bedrijfsvoering klein zijn. De ChristenUnie stelt voor de regeling op te knippen, zodat boeren hun dak in delen kunnen saneren en voor elk deel subsidie kunnen ontvangen. 'Tot nu toe is de regeling zo dat boeren een keer de subsidie kunnen aanvragen. Dat blijkt in de praktijk een te grote stap. Met het opknippen van de regeling kunnen de boeren de daken in delen saneren,' zegt Richard Klerks.

Vol gas voor sterke Friese economie

Fryslân bungelt in de landelijke cijfers ergens onderaan als het gaat om de economie. Met een flinke injectie van € 300 miljoen wil de Friese overheid de economie een boost geven. In de economienota wordt echter niet in alle gevallen duidelijk welke doelen er worden nagestreefd. 'Zo blijft het onduidelijk hoe de Staten kunnen controleren of de doelstellingen uit de Beleidsbrief wel worden gehaald,' zegt Wiebo de Vries.

Het had allemaal wel wat scherper en wat steviger gekund, vindt De Vries. Als voorbeeld noemt hij de doelstelling als het gaat om bevorderen van de export. 'Fryslân zou tussen de 12 en 15 procent meer kunnen exporteren dan nu het geval is. Maar GS zeggen tevreden te zijn als in 2020 de export is gegroeid naar 10 procent. Dan denken wij: gelooft het college wel in zijn eigen aanpak.'

Economie bevorderen is voor de ChristenUnie meer dan grotere export en meer productie. 'Economiebeleid moet er in eerste plaats voor zorgen dat elke inwoner van Fryslân de kans krijgt om zijn talenten optimaal te ontwikkelen. Dit vraagt om een sterke economie en kansen voor eerlijk werk. Werkgevers en werknemers moeten de ruimte krijgen om op een eerlijke manier een redelijk inkomen te verwerven,' citeert hij uit het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie Fryslân.

Snelle bus op de Centrale As

Automobilisten boeken een flinke tijdswinst als de Centrale As tussen Dokkum en Drachten open gaat. Maar gebruikers van openbaar vervoer komen er bekaaid van af. Ondanks de snelle route moeten zij nog steeds van dorp naar dorp slingeren en duurt de reis even lang. De ChristenUnie pleit voor een snelbus over de Centrale As met halteplaatsen langs de op- en afritten. In schriftelijke vragen aan GS vraagt Ynze de Boer wat de mogelijkheden zijn. 'We pleiten er als ChristenUnie steeds voor dat het openbaar vervoer een goed alternatief kan bieden aan de auto. Openbaar vervoer is duurzaam en hoe meer mensen er gebruik van maken, hoe beter het is voor de bereikbaarheid. Maar als de bus er twee keer zo lang over doet, dan nemen mensen al snel de auto. Dan wegen voordelen niet op tegen de nadelen,' zegt De Boer.

In antwoord op de vragen stellen GS dat een sneldienst over de Centrale As niet rendabel is. De kosten zijn veel hoger dan de opbrengsten. Ynze de Boer vindt dat een gemiste kans. 'Er wordt gerekend met het aantal reizigers dat nu de bus neemt. Dat kan flink oplopen als de reistijd van de bus afneemt. De ChristenUnie vindt het in ieder geval het proberen waard.'

Margreet Jonker

Werkzaam zijn in de politiek is een ware oefening in geduld. Ook op provinciaal niveau. Denk je bijna het einddoel te hebben bereikt, moet er toch weer onderzoek plaatsvinden. Een besluit betekent lang niet altijd dat met de uitvoering kan worden gestart. Soms volgt er nog een verordening, een uitvoeringsplan. Tada, weer een half jaar verder.

Een absoluut dieptepunt vind ik persoonlijk de aanleg van snel internet. Op feestjes bij mij in het dorp (Westergeest, matige internetsnelheid) durf ik niet meer te roepen dat het nu écht gaat gebeuren. Dat roep ik namelijk al jaren!

Tijdens de laatste nieuwjaarsborrel vroeg een bevriende boer mij op de man af of ik er nog wel in geloofde? Ik boog het hoofd en zweeg deze keer. 'Ik hoop het,' was het enige dat ik nog durfde te zeggen. Terwijl ik het hem zo gun. Want ik weet dat hij echt zit te springen om betere dataverbindingen. Zijn vrouw gaat met enige regelmaat met de computer onder de arm naar een plek waar wel fatsoenlijke datasnelheden worden gehaald. En dat terwijl er € 60 miljoen op de plank ligt! Zowaar geen kleingeld. Soms zou je even in een centraal geleide staat willen wonen, waar een verlicht despoet zijn handtekening zet en het werk kan beginnen.

Maar goed, gelukkig kan het ook heel snel. Het Iepen Mienskipsfûns was er zomaar en het is een groot succes waarmee veel projecten in Fryslân worden gefinancierd. Zo zijn er meer voorbeelden.

Onze fractie spant zich in voor een vlotte besluitvorming over goede plannen. Daarin probeer ik de Statenleden zoveel mogelijk te ondersteunen, op lange- en korte termijn. En voor de rest...? Tja, geduld is een schone zaak.

Vuil water

Tijdens de juni-vergadering van Provinciale Staten doet de ChristenUnie het voorstel dat de provincie samen met het recreatieschap De Marrekrite op diverse plaatsen in Fryslân afgifteplaatsen voor vuil water inricht. Zowel de recreatievaart als campers kunnen hier gebruik van maken. Het voorstel krijgt ruime steun in de Staten. 'Tot nu toe wordt gebruik

gemaakt van een vuilwaterboot waarop de recreatievaart vuil water kan lozen. Dat houdt eind van het jaar op,' zegt Ynze de Boer. 'We willen voorkomen dat vuil water op open water wordt geloosd. Dan moet je zorgen voor voorzieningen. Voordeel van afgiftepunten aan land is dat ook landrecreatie er gebruik van kan maken. Campers bijvoorbeeld.'

Nachttrein

Wie vanuit de Randstad in het weekend naar Leeuwarden reist per trein, moet halverwege de avond al vertrekken. Anders dan naar Groningen kent Leeuwarden geen nachtverbinding. Dat moet anders, vindt Ynze de Boer. In een motie stelt hij voor om de haalbaarheid te onderzoeken van een nachttrein van Groningen naar Leeuwarden, die aansluit op de laatste trein naar Groningen vanuit de Randstad. 'In het verleden hebben we al eens gepleit voor een rechtstreekse nachttrein vanuit de Randstad, maar dat bleek toen te duur. Nu proberen we of we met de trein van Arriva tussen Groningen en Leeuwarden iets kunnen regelen. We leggen ons er niet bij neer dat reizigers uit Rotterdam na half elf de Friese hoofdstad niet meer kunnen bereiken,' zegt De Boer. De Staten zijn het hier in meerderheid mee eens.

Misstanden

Er zijn vermoedens van misstanden bij de aanleg van de Centrale As. Mogelijk is er gewerkt met schijnconstructies en cao's zouden niet worden nageleefd. Daardoor is er te weinig loon uitbetaald. De vakbonden vragen al enige tijd om onderzoek, maar de uitslagen ervan laten op zich wachten. PvdA en ChristenUnie trekken aan de bel en vragen de gedeputeerde om opheldering. Ondertussen vindt de feestelijke opening van de Centrale As op 7 oktober plaats. De antwoorden van de gedeputeerde komen een maand later en hebben een sussende ondertoon. Het valt allemaal wel mee, is de teneur. Begin 2017 blijkt dat de gedeputeerde voor haar beurt sprak. Er is wel degelijk sprake van ongeoorloofde schijnconstructies. Te weinig betaald loon zal dan alsnog worden uitgekeerd.

Vismigratierivier bij Afsluitdijk

De renovatie van de Afsluitdijk biedt kansen voor het fietsverkeer, voor betere migratie van vis vanuit het IJsselmeer naar de Waddenzee en voor het opwekken van duurzame energie. Het is een iconische dijk, vindt de ChristenUnie. 'Benut die ten volle,' aldus Wiebo de Vries. De staten trekken € 2 miljoen voor de aanleg van een vismigratierivier. Doel van deze rivier is om het voor vissen gemakkelijker te maken hun paai- en leefgebieden te bereiken. Vanwege het unieke karakter ervan is er echter geen vergelijkingsmateriaal voorhanden. 'We zien dat de vis grote moeite heeft de harde dijk te passeren. Dat moet nu via de sluis, maar vanwege de sterke stroming mislukt dat vaak,' aldus De Vries.

Dalende toerismecijfers

Het trendrapport van CBS over toerisme in 2016 toont een dalende lijn in het aantal bezoekers aan Fryslân. Dat vindt de ChristenUnie een zorgelijke ontwikkeling. Vanaf 2009 heeft Fryslân met flinke subsidies geïnvesteerd in een kwaliteitsverbetering van de accommodaties in Fryslân. 'Maar dat heeft niet geleid tot meer toeristen. We vragen aan GS hoe dat kan,' aldus Statenlid Ynze de Boer.

In 2010 werd Fryslân door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) zelfs uitgeroepen tot mooiste provincie van Nederland. 'Je zou verwachten dat een dergelijke erkenning leidt tot meer belangstelling voor de provincie. Maar we zien een tegenovergesteld effect. Dat is zorgelijk,' vindt De Boer. 'Je zou op basis van de cijfers uit het Trendrapport bijna zeggen dat Fryslân niet in staat is om zichzelf te vermarkten.'

Perspectief Fryslân

'Jongeren enthousiast maken voor christelijke politiek' is het doel van PerspectiefF Fryslân. Wij richten ons hierbij op zaken die spelen in onze eigen provincie. Wij geloven dat God ons ondermeer op deze aarde heeft gezet om onze naaste te helpen. In Jakobus 1:22 staat: 'Vergis u niet: alleen horen is niet genoeg, u moet wat u gehoord hebt ook doen.' Het afgelopen jaar hebben wij geprobeerd deze verzen toe te passen.

Na de oprichting van PerspectiefF Fryslân en onze presentatie op de nieuwjaarsbijeenkomst van ChristenUnie Fryslân, organiseerden wij een politiek café met Anja Haga. Zij is uitgeroepen tot beste politica van Friesland en de politica met de meeste kennis van zaken. Zij legde onder meer uit wat de politiek boeiend maakt. Daarna bezochten we als afdeling de Tweede Kamer om een meet & greet te hebben met Carola Schouten. We vroegen haar of zij zich onder andere

wil inzetten voor jongeren onderaan de maatschappelijke ladder en de jonge vluchtelingen. Natuurlijk is PerspectiefF Fryslân aanwezig bij het landelijk verkiezingscongres van de ChristenUnie.

We maken ons onder andere zorgen over de positie van jongeren op de arbeidsmarkt. Jongeren met een beperking. Jonge asielzoekers die in een uitzichtloze situatie verkeren. We merken tegelijkertijd bij veel jongeren ook een grote apathie richting de overheid en de politiek. Wij vragen aandacht voor deze zaken via Social Media. Wij hopen dat wij met onze acties en onze aanwezigheid bij evenementen het verschil kunnen maken. Wij zijn echter pas een jaar bezig en zoeken nog naar de goede vorm voor onze acties, maar wij hebben al veel ideeën. Wij zijn van plan om in 2017 veel acties te gaan uitvoeren.

Ons team bestaat uit de volgende mensen:

Warna de Jager

Mijn naam is Warna de Jager. Ik ben 22 jaar, studeer Commerciële Economie en ben woonachtig in Leeuwarden. Positiviteit en samenwerken zijn voor mij belangrijke waarden. In mijn vrije tijd zet ik mij in voor Perspectief Friesland omdat ik het verschil wil maken in de regio door met mijn (Christelijke) leeftijdsgenoten te bouwen aan een betere samenleving.

Hepke Deelstra

Mijn naam is Hepke Deelstra. Naast mijn taak als beleidsmedewerker voor de Provinciale fractie mag ik de voorzitter zijn van Perspectief Fryslân. Mijn motivatie om actief te worden bij Perspectief Fryslân is dat ik christelijke jongeren wil enthousiasmeren voor politiek. Het christelijk-sociale gedachtegoed van de ChristenUnie geeft in mijn ogen het beste antwoord op vraagstukken die de jongeren aangaan.

Edgar Baghdasaryan

Ik ben Edgar en ik ben 30 jaar oud. In mijn dagelijks leven werk ik bij diverse sportscholen in Drachten als sportinstructeur en tevens ortho-bewegingsagoog. Bij Perspectief Friesland ben ik algemeen bestuurslid. Mijn hart ligt bij jongeren. Ik geloof dat God Zijn schepping aan ons heeft toevertrouwd (Psalm 100:1-5) en wij verantwoordelijk (rentmeesterschap) zijn voor Zijn schepping. Daarom wil ik me inspannen voor jongeren en hen inspireren, zodat zij jonge ambassadeurs (Prediker 12) mogen zijn voor Gods Koninkrijk.

Anja de Vries

Mijn naam is Anja de Vries, 19 jaar oud en momenteel ben ik bezig met mijn derde jaar van European Studies. Ik ben algemeen bestuurslid bij Perspectief Fryslân en ik geniet er onder andere erg van te brainstormen over acties en contacten leggen en om mee te helpen activiteiten te organiseren. Perspectief Fryslân geeft mij een geweldige kans om politiek actief te worden en me in te zetten voor de ChristenUnie. Daarnaast vind ik het erg gaaf dat Perspectief een platform biedt om aandacht te vragen voor bepaalde situaties en hier verandering in te brengen.

Joost Houtsma

Mijn naam is Joost Houtsma, 23 jaar en woonachtig in Hindeloopen. Binnen Perspectief vervul ik de rol van penningmeester. In mijn vrije tijd ben ik actief voor onze kerk (PKN Hindeloopen) en bij de lokale voetbalvereniging en ben ik fractiemedewerker voor de ChristenUnie in Súdwest-Fryslân. Ik ben actief geworden voor Perspectief, omdat ik het belangrijk vind dat onze christelijke idealen in ons land hoog moeten worden gehouden en om jongeren enthousiast te maken voor politiek waar rekening wordt gehouden met de naaste.

Rogier van Dijk

Ik ben Rogier van Dijk en 36 jaar. Ik ben algemeen bestuurslid van Perspectief Fryslân. Als algemeen bestuurslid ben ik een praktische ondersteuner. Vanaf mijn vijftiende ben ik al geïnteresseerd in politiek. Ik vind het belangrijk dat jongeren interesse krijgen voor politiek, daarom ben ik actief bij Perspectief. Ik vind dat de meeste mensen in ons land veel kritiek hebben op onze politiek, de jongeren ook. Wanneer je kritiek hebt, doe hier wat mee!

Fractie in Actie

Tresoar

De fractie van de ChristenUnie gaat op 3 maart op bezoek in de schatkamer van Fryslân: Tresoar. Directeur Bert Looper leidt ons rond in de catacomben van het gebouw en toont ons het mooiste van de 30 kilometer aan Fries archief. Looper vertelt ook van de plannen van Tresoar voor Kulturele Haadstêd 2018. Nadruk daarbij valt op de Friese taal en cultuur.

Nieuwe Afsluitdijk

Voorafgaand aan de besluitvorming over de Nieuwe Afsluitdijk in de Staten van Fryslân laten de Statenleden zich ter plaatse bijpraten over de plannen. De provincie draagt €4 miljoen bij aan het totale benodigde budget van €50 miljoen. Daarvoor wordt een duurzame dijk gerealiseerd met een bezoekerscentrum en een vismigratierivier; een uniek project waarmee het voor vissen gemakkelijker wordt vanuit de Waddenzee naar het IJsselmeer te gaan en andersom. Nu blijken veel vissen niet tegen de stroming in de sluizen op te kunnen. Vooral de paling heeft daar last van, omdat die voor de voortplanting naar de paaigronden in de Sargasso Zee moet.

Beëdiging Reitze Douma

Op 29 juni is Reitze Douma door CdK John Jorritsma beëdigd als Commissielid niet zijnde Statenlid voor de ChristenUnie. Reitze neemt de plaats in van Richard Klerks, die vorig jaar Statenlid is geworden. Reitze legt de eed af in de prachtige gedeputeerdenzaal in bijzijn van de fractiegenoten. De fractie is blij met het toetreden van Reitze Douma tot de fractie. Reitze was vele jaren werkzaam als ondernemer. Al sinds de jaren '80 is hij betrokken bij de ChristenUnie in Groningen (toen nog GPV), Drachten en eerder bij de Provinciale Staten van Fryslân.

Centrale As

Nog voor de officiële opening van de Centrale As in oktober laat de fractie van de ChristenUnie zich op 1 juni bijpraten over de gebiedsontwikkeling in het gebied tussen Dokkum en Drachten. We rijden langs de nieuw aangelegde natuur bij onder meer De Valom en kunnen met eigen ogen zien met hoeveel zorgvuldigheid de weg wordt ingepast in het landschap. Volgens Bertus Mulder, voorzitter van de

gebiedscommissie kan de aanleg van de Centrale As gezien worden als een inhaalslag. Volgens Mulder is er jarenlang veel te weinig geïnvesteerd in Noordoost Fryslân. 'Het gebied werd min of meer vergeten. Plannen om de verbinding met het gebied te verbeteren, bestaan al vanaf het midden van de vorige eeuw, maar kwamen niet tot uitvoer, deels vanwege een halsstarrige houding van de Friese hoofdstad,' vertelt hij.

Boeren

Op een heerlijk zonnige nazomerdag in augustus is de fractie te gast bij het collectievenberaad, een verbond van zeven verenigingen van agrarische natuurbeheerders in Fryslân. We praten met hen over landschapsbeheer en het beschermen van weidevogels. De ideeën van de collectieven blijken nogal eens te verschillen van die van de provincie. De boeren vragen om vertrouwen, iets dat de ChristenUnie hen graag geeft. 'Dit zijn de deskundigen, die dagelijks zien welke gevolgen provinciaal beleid heeft voor landschap en weidevogels,' zegt Richard Klerks.

Fries Sociaal Planbureau

Eind november brengt de fractie van de ChristenUnie een bezoek aan het Fries Sociaal Planbureau in Leeuwarden. Met directeur Ingrid van der Vegte spreekt de fractie over de demografische trends voor Fryslân en de consequenties ervan. Het blijkt dat het Planbureau veel informatie kan aanleveren die belangrijk is voor de besluitvorming in de Staten. 'De vraagstukken in Fryslân zijn behoorlijk,' zegt Van der Vegte. 'De politiek moet daar een lange termijn visie op formuleren. Bijvoorbeeld hoe we omgaan met een sterk verouderde samenleving. Na 2030 is de groep ouderen boven de 75 jaar groter dan de groep 65-74. Hoe gaan we daarmee om? Dat zijn belangrijke onderwerpen die vragen om een antwoord.'

Van kerkentour naar ondernemersontbijt

Op zoek naar de achterban legt de fractie van de ChristenUnie dit jaar de focus op ondernemers. 'Dat is een heel belangrijke groep in de Friese maatschappij waar we graag geregeld mee in contact willen komen,' zegt Wiebo de Vries. 'Daarom zijn we dit jaar gestart met de ondernemersontbijten.

Met de start van het ondernemersontbijt is er een einde gekomen aan de Kerkentour. 'We zijn in de afgelopen jaren in heel veel kerken geweest en hebben er met vele christenen gesproken. Dat was heel waardevol en we hebben er veel van geleerd. Mogelijk pakken we het later nog weer eens op.'

Tijdens de eerste helft van het jaar is de fractie op bezoek in de Protestantse kerk van Westergeest, de Gereformeerde kerk (hersteld) in Opeinde, de Rooms-Katholieke kerk in Oosterwolde, de Doopsgezinde kerk in Drachten en bij het square festival van de VBG Bethel in Drachten. Op onze site kunt u de verslagen ervan lezen.

Op 4 juli 2016 houdt de ChristenUnie het eerste ondernemersontbijt in de kantine van Miedema Hout in Leeuwarden. Tafelspreker Piet Adema breekt een lans voor ondernemerspolitiek en roept de aanwezigen op actief te worden binnen de politiek. 'We hebben ondernemers nodig,' zegt hij.

Het tweede ondernemersontbijt volgt op 27 september bij Hooghiemstra in Hurdegaryp. SNN directeur Eise van der Sluis is uitgenodigd om de ondernemers iets te vertellen over de mogelijkheden die Europese en nationale fondsen bieden aan het Midden- en kleinbedrijf in Fryslân. SNN is het samenwerkingsverband van de drie noordelijke provincies gericht op het verwerven van subsidies.

Bij bouwbedrijf Lont in St. Annaparochie spreken ondernemers gezamenlijk over het belang van snelle internetverbindingen in heel Fryslân tegen acceptabele en vergelijkbare tarieven.

'Het is te gek dat dezelfde internetsnelheid in Leeuwarden veel minder kost dan in Stiens,' houden de ondernemers de Statenleden voor.

Bent u ondernemer en wilt u aanschuiven aan het ondernemersontbijt? Meldt u dan aan op onze site. In 2017 staan de ondernemersontbijten gepland op D.V. 21 maart, 13 juni, 19 september en 12 december.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Het jaar 2016 begint voor de ChristenUnie in Fryslân met een druk bezochte nieuwjaarsreceptie in restaurant De Grote Wielen in Leeuwarden. Vanwege de fractievoorzitter wissel van de ChristenUnie in de Tweede Kamer, komt ook de nieuwe voorzitter Gert Jan Segers deze dag naar Fryslân. Hij combineert een aantal werkbezoeken met een kennismakingsbijeenkomst met CU leden in Fryslân. Overdag brengt Segers onder meer een bezoek aan Sportclub Cambuur en spreekt hij met vluchtelingen op een locatie voor kleinschalige noodopvang in Kollumerpomp. Segers houdt de aanwezigen op de nieuwjaarsreceptie een boodschap van hoop voor. 'Wees niet bang, wees hoopvol en strek je handen uit om te helpen,' zegt hij.

Startweekend op Schier

Boeren op Schiermonnikoog hebben het plan om helemaal zelfvoorzienend te worden. Melk wordt op het eiland afgezet en voer wordt lokaal geproduceerd. Het is een ambitieus plan en de ChristenUnie wil er graag meer van weten. De fractie combineert een bezoek aan de ambitieuze boeren met een startweekend op Schiermonnikoog.

De boeren zijn van plan om ook de omslag naar biologisch boeren te maken. In de tuin van boer Johan Hagen legt bedrijfsadviseur Herman Hofstee uit wat de bedoeling is en ook wat de provincie kan doen om de boeren te ondersteunen. De fractie van de ChristenUnie is enthousiast en noemt de plannen heel kansrijk. 'Niet in het minst omdat de boeren naast hun bedrijf ook een tweede tak kunnen ontwikkelen in de recreatie. Het gros van de boeren is daar ook al actief in,' zegt Ynze de Boer.

De fractie laat zich tijdens het startweekend uitgebreid bijpraten over de eilander perikelen door burgemeester Dick Stellingwerf. Ook brengt de fractie een bezoek aan de Cisterciënzer monniken die na hun vertrek uit Diepenveen een klooster op Schiermonnikoog willen bouwen. Tot de bouwplannen rond zijn, wonen de vijf broeders in een huis in

het dorp en delen ze hun leven met de eilandbewoners. De fractie heeft een indringend gesprek met de broeders over de toekomst, de plannen voor het klooster, de toewijding en het leven met God. Na afloop van het bezoek staat er nog een prachtige fietstocht op het programma onder leiding van Dick.

Ynze de Boer

It wie tige nijsgjirrich foar ús as fraksje it jaar 2016 yn te gean sûnder Anja Haga. We wiene sa bot oan inoar went en op inoar ynspile dat it wie earst suver ôftaasten hoe't we yn de nije gearstalling funksjonearje soene. Sûnder Anja, mar mei Wiebo dy't we as ús nije fraksjefoarsitter beneamd hiene, Richard as nij fraksjelid en Reitze as earste opfolger. Ik moat sizze dat it ús aardich slagget.

Wiebo hat de wyn der aardich ûnder en we hawwe it wer aardich yn streken. Hwêr't ik bysûnder wiis mei bin is de portefúlje Ferkear en Ferfier, dy't ik oerkrigen ha fan Anja. Dêr hie'k al in skoftke ljuensk nei sjoen om't dat in ûnderwerp is dat my goed leit, net allinne om't ik sels jierren yn it iepenbier ferfier wurke ha, mar ik ha yn myn tiid as wethâlder der ek nochal wat mei ompielt. Mar Anja die dat te goed en hie der tefolle nocht oan, dat it wie my te gek en freegje har oft hja dy portefúlje ek mei my ruilje woe. Dat kaam der doe net fan. No dus wol en ek mei in hiele legitieme reden. We ha yn de fraksje wol tsjin inoar sein dat elk himsels bliuwe moat en net besykje moat om op deselde wize te aktearjen sa as Anja dat die. Dêrom bin ik ek oars sichtber op dizze portefúlje as Anja wie. Dat nimt net wei dat we der wol boppe-op sitte om it iepenbier ferfier, de ferkearsfeiligens en de ynfratraktuer foar it ferkear yn Fryslân sa optimaal mooglik yn stân te hâlden.

It hat bliken dien dat yn 2016 it tal ferkearsslachtoffers wer oprûn is. Dat sinniget ús min. It soe samar kinne dat it te krijen hat mei it brûken fan tillefoans en it dwaande wêzen mei oare saken, wylst min dielnimt oan it ferkear. Koartsein, der is noch genôch te dwaan.

Van de bestuurstafel

'Het afgelopen jaar is het Provinciaal Bestuur voor meer dan de helft van het aantal leden vernieuwd: Henk Voerman, Sigrid Fekken en Frits Tromp hebben hun functie neergelegd en zijn vervangen door drie nieuwe bestuursleden: Marianne van Zanten, Jacob van der Wal en ondergetekende. We danken Henk, Sigrid en Frits voor hun inzet in de afgelopen jaren.

Het voorjaar heeft door de bestuurswisselingen vooral in het teken gestaan van kennismaking met elkaar

en met de fracties van de Provinciale Staten en het Wetterskip, afspraken rondom taken en het inwerken van de nieuwe bestuursleden.

Gelukkig mocht het werk zelf ook doorgaan; daarbij heeft de nadruk gelegen op (vernieuwde) contacten met de afdelingen en afdelingsbesturen. Ook de aanstaande herindelingsverkiezingen zijn hier en daar al een onderwerp van gesprek geweest, zodat er tijdig afspraken kunnen worden gemaakt tussen de verschillende afdelingen. Grenzen tussen afdelingen en gemeenten moeten opnieuw bekeken worden en op elkaar afgestemd. Waar nodig en mogelijk, ondersteunt het Provinciaal Bestuur de afdelingsbesturen daarbij. Daarnaast zijn de aanstaande landelijke verkiezingen onderwerp van gesprek geweest, waarbij tijdens de algemene ledenvergadering in november een voorzet is gegeven aan de afdelingen en besturen hoe zij zich hierop kunnen voorbereiden.

In het najaar heeft Marianne van Zanten zich teruggetrokken uit de bestuur; ook haar willen we bedanken voor haar inzet. Gelukkig hebben we in Hetty Andringa een nieuw bestuurslid kunnen vinden, waardoor het bestuur in ieder geval weer op minimale sterkte

functioneert. De verdeling van de bestuursfuncties is daarbij als volgt: Jacob van der Wal is secretaris, Hendrik de Jong is penningmeester, Nico van Bruggen is ambtelijk secretaris en Hetty Andringa is algemeen lid. Zelf ben ik stapsgewijs in mijn rol als voorzitter gegroeid. Ik merk dat het belangrijk is om contact te onderhouden met allerlei mensen op allerlei niveaus, om goed te kunnen peilen wat er speelt en waarop actie ondernomen dient te worden.

We hopen in de komende tijd de contacten met de fracties van de Provinciale Staten en het Wetterskip te continueren, evenals de contacten met de afdelingen en afdelingsbesturen, naast alle andere zaken (zoals verkiezingen) die ongetwijfeld onze aandacht zullen vragen.

We zijn als bestuur dankbaar dat wij vanuit onze positie mogen bijdragen aan een goede uitoefening van christelijke politiek in de provincie en op lokaal niveau. We weten ons daarin afhankelijk van onze hemelse Vader, en bidden dat Hij ons werk wil zegenen en wil gebruiken voor de opbouw van zijn koninkrijk.'

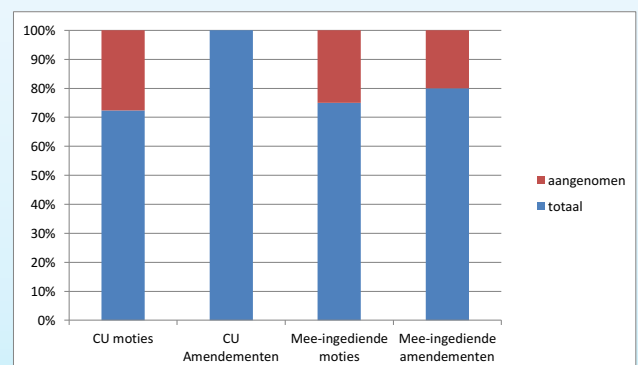
Margo de Vries, voorzitter bestuur
ChristenUnie Fryslân

In cijfers

In 2016 werd twaalf keer vergaderd door Provinciale Staten. Tijdens deze vergaderingen diende de ChristenUnie 21 moties in, waarvan er acht voldoende steun kregen. De ChristenUnie diende 18 moties van andere partijen mee in. Zes ervan werden aangenomen.

De ChristenUnie diende ook 8 amendementen in, maar die kregen onvoldoende steun. Een van de vier amendementen die we mee-indienden haalde wel een meerderheid.

In 2016 kreeg u zeven keer een nieuwsflits van de Statenfractie ChristenUnie Fryslân.

Wilt u op de hoogte blijven van de activiteiten van de fractie? Abonneer u dan op onze gratis nieuwsflits die elke maand verschijnt.

www.christenunie.frl
[www.twitter.com/cufryslan](https://twitter.com/cufryslan)
www.facebook.nl/CUFryslan

